

DEZVOLTAREA UNUI TURISM DURABIL

Turismul durabil acoperă toate formele și activitățile din industria ospitalității, incluzând turismul convențional de masă, turismul cultural, turismul de afaceri, turismul rural, turismul de croazieră, turismul religios și turismul sportiv, turismul urban. Procesul de orientare către durabilitate trebuie să fie, în mod normal, coordonat la nivel național de către factorii guvernamentali și susținut de factori locali, la nivelul comunităților.

Durabilitatea, pentru turism la fel ca și pentru alte industrii, are trei aspecte independente: economic, social-cultural și de mediu. Dezvoltarea durabilă implică permanență, ceea ce înseamnă că turismul durabil presupune utilizarea optimă a resurselor (inclusiv a diversității biologice), minimizarea impactului negativ economic, socio-cultural și ecologic, maximizarea beneficiilor asupra comunităților locale, economiilor naționale și asupra conservării naturii. Ca o consecință firească, durabilitatea se referă și la structurile manageriale necesare în vederea îndeplinirii acestor deziderate.

Scopul realizării unui turism durabil trebuie să fie subordonat planurilor naționale și regionale de dezvoltare economică și socială. Acțiunile pot acoperi scopuri economice (creșterea veniturilor, diversificarea și integrarea activităților, controlul, potențarea și zonarea dezvoltării), scopuri sociale (ameliorarea sărăciei și a inegalității distribuției veniturilor, protecția patrimoniului socio-cultural indigen, participarea și implicarea comunităților locale) ori scopuri ecologice (protejarea funcțiilor ecoturismelor, conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității). Unii specialiști preferă să vorbească despre dezvoltarea durabilă a turismului, mai degrabă decât despre un turism durabil, primul referindu-se la toate aspectele dezvoltării, iar al doilea la unele aspecte și componente ale turismului – cum ar fi transportul aerian la mare distanță care pot pur și simplu să nu fie durabile, în condițiile tehnologiilor actuale, chiar și cu utilizarea celor mai bune practici.

Implementarea politicilor și planurilor turistice reprezintă o responsabilitate atât a guvernului, cât și a sectorului privat. Sectorul public răspunde de stabilirea tacticii, planificării și cercetării, realizarea infrastructurii de bază, dezvoltarea anumitor atracții turistice, stabilirea și administrarea normelor de oferire a facilităților și serviciilor, stabilirea măsurilor de administrare și valorificare a teritoriului și de protecție a mediului înconjurător, stabilirea standardelor pentru pregătirea și perfecționarea în domeniul turismului, menținerea sănătății și securității publice.

Sectorul privat răspunde de dezvoltarea serviciilor de cazare, a operațiunilor agențiilor de turism, de activitatea întreprinderilor comerciale cu specific turistic, și se bazează pe infrastructură, pe dezvoltarea unor atracții turistice și promovarea acestora prin activități specifice de marketing.

Angajamentul politic în vederea dezvoltării turismului într-o manieră planificată și durabilă este esențial. De asemenea, organizațiile nonguvernamentale sunt implicate din ce în ce mai mult în aspecte legate de dezvoltarea turismului.

Sunt utilizate diferite tehnici de implementare. Montajul logic și programarea proiectelor de dezvoltare și a programelor de acțiune turistică sunt de asemenea importante. În turism trebuie să existe organizații eficiente, atât sectorul public, cât și în cel privat care să asigure protecția mediului înconjurător și standardele facilităților turistice. Proiectele

specifice turismului trebuie dezvoltate într-o manieră sistematică, aplicându-se metoda drumului critic. Suportul financiar al proiectelor, atât pentru sectorul public, cât și pentru cel privat, este o condiție foarte importantă. Pentru fiecare activitate turistică ar trebui să se stabilească o strategie de finanțare.

Dezvoltarea resurselor umane pentru turism trebuie să fie o prioritate în vederea oferirii serviciilor de calitate așteptate de piața turistică și necesită o abordare sistematică a proiectării nevoilor de personal și stabilirea modalităților de instruire necesare pentru a furniza personal calificat atât în sectorul public, cât și în cel privat. Dacă instituțiile naționale și regionale specializate în pregătirea în domeniul hotelier, cateringului și turismului nu pot satisface necesitățile locale, atunci trebuie înființată pe plan local ca o instituție specializată.

De asemenea, este esențială folosirea tehnicilor și metodelor marketingului turistic: stabilirea obiectivelor și strategiilor de marketing și realizarea unui program promoțional. Activitățile de marketing trebuie să se desfășoare la nivelul oficiilor de turism guvernamentale, la oficiul turistic local și în sectorul turistic privat pentru că dezvoltarea unei imagini pozitive a noului sector turistic pe piețele turistice potențiale este foarte importantă.

Tehnici de implementare

Implementarea planurilor turistice presupune eforturi de lungă durată. Modalitățile de realizare a implementării sunt:

- aprobarea politicii și planului turistic, ca document oficial al dezvoltării turismului în regiune;
- structurarea dezvoltării pe o perioadă de cinci ani – programarea proiectelor de dezvoltare, și a acțiunilor necesare (denumite în general programe de acțiune turistică);
- organizarea eficientă a sectorului public și al celui privat și menținerea unei coordonări strânse între sectorul public, privat și organizațiile nonguvernamentale, acolo unde acestea sunt implicate;
- adoptarea și aplicarea legislației corespunzătoare și a reglementărilor necesare dezvoltării turismului. Acestea includ reglementări cu privire la facilitățile, standardele și serviciile turistice;
- măsurile de protecție a mediului înconjurător, standardele dezvoltării (incluse în general în regulamentele cu privire la valorificarea teritoriului) și proiectarea ghidului pentru facilitățile turistice;
- stabilirea circuitelor turistice, a obiectivelor și a staționărilor;
- finanțarea eficientă și sistematică a proiectelor turistice individuale;
- finanțarea sectorului public, pentru dezvoltarea atracțiilor și infrastructurii turistice. În unele cazuri, pentru această finanțare poate fi necesară asistență externă;
- atragerea investițiilor din sectorul privat pentru dezvoltarea facilităților și serviciilor turistice (prin acordarea unor stimulente investiționale pentru atragerea acestor investiții);
- pregătirea și perfecționarea personalului angajat în toate activitățile turistice – dezvoltarea resurselor umane din turism;

- implicarea comunităților locale în dezvoltarea turismului;
- marketingul turistic și promovarea eficientă a turismului pentru toată regiunea și pentru firmele private;
- conducerea eficientă și susținută a sectorului turistic.

Programarea dezvoltării

Programarea dezvoltării este o tehnică importantă pentru abordarea sistematică și coordonarea implementării. Deseori, ea ia forma unui program de acțiune care include atât proiectele de dezvoltare, cât și activitățile necesare conexe.

Programul de acțiune în prima etapă a dezvoltării, în general pentru primii cinci ani ai planului, este realizat ca parte a întregului proces de programare turistică, pentru ca, apoi, periodic, să fie actualizat și revizuit. Programul de acțiune ar trebui să includă atât proiectele sectorului public și privat și infrastructura, cât și atracțiile, facilitățile și serviciile necesare, astfel încât dezvoltarea să fie integrată și coordonată. Alte activități necesare ar putea fi, de exemplu, proiectarea și adoptarea anumitor tipuri de reglementări. Programul poate include studii speciale sau planificări detaliate pentru o perioadă de cinci ani.

Un program de acțiune complet va descrie fiecare proiect, va indica costurile estimate ale dezvoltării, acolo unde este posibil, și va desemna factori responsabili pentru realizarea proiectului.

Zonarea

Zonarea este o tehnică importantă pentru implementarea planurilor de folosire a terenului pentru stațiuni, a facilităților turistice în zonele de atracție, pentru turismul urban și alte tipuri de zone turistice. Reglementarea zonării presupune existența unor standarde de dezvoltare cum ar fi densitatea turistică, limita superioară și inferioară a ocupării etc. Acestea pot fi adoptate separat pentru fiecare sector turistic. Zonarea trebuie efectuată și pentru dezvoltarea ariilor din apropierea regiunilor turistice, așa încât acestea să fie compatibile cu dezvoltarea sectorului turistic. Zonarea este folosită în toate cazurile de utilizare a terenului, nu numai în turism. Dacă există deja reglementări cu privire la zonarea unei anumite regiuni turistice, acestea pot fi extinse și pentru celelalte zone turistice.

Legislația privind protecția mediului înconjurător, dacă nu există deja, trebuie adoptată. Regulile de bază în construcții, inclusiv legea prevenirii și stingerii incendiilor, trebuie revăzute, astfel încât să existe certitudinea că ele respectă standardele.

Administrarea amplasamentelor, proiectarea arhitecturală și peisagistică

Administrarea amplasamentelor, proiectarea arhitecturală și peisagistică în zone turistice, cum sunt stațiunile sau regiunile istorice, trebuie realizate de un comitet sau o comisie de analiză arhitecturală aleasă în acest scop. Această organizație trebuie să analizeze și să aducă modificări, dacă este necesar, tuturor proiectelor de dezvoltare turistică propuse, în conformitate cu standardele de proiectare stabilite de comisie. Oricum, procedura de analiză a proiectului asigură compatibilitatea amenajărilor cu resursele naturale și armonizarea cu mediul înconjurător local și tradițiile arhitectonice.

O dată cu standardele de calitate ale facilităților și serviciilor turistice, trebuie elaborate și adoptate și alte reglementări, legate în special de sănătate, siguranță și salubritate. Aceste reglementări cuprind condiții de funcționare și proceduri de verificare a hotelurilor și a altor unități de cazare, a restaurantelor, a agențiilor de voiaj și turism și a ghizilor. Este necesar un sistem de clasificare a hotelurilor și adoptarea unor măsuri de siguranță pentru automobile și ambarcațiuni turistice. Standardele tehnice ale infrastructurilor și clădirilor ar trebui revizuite pentru a exista siguranța că ele fac față standardelor în vigoare.

Programarea turistică

Programarea turistică se bazează pe recomandările planului de diversificare a atracțiilor turistice și a rețelei de transport. Programele turistice corect proiectate oferă nu doar o activitate interesantă pentru turiști, ci și o distribuție largă din punct de vedere geografic și demografic a beneficiilor economice.

Dezvoltarea facilităților și serviciilor turistice, cum sunt restaurantele și magazinele de artizanat de-a lungul traseelor turistice încurajează turistul să cheltuiască în timpul popasurilor.

Programele turistice pot include, alături de traseele tradiționale cu autobuzul și taxiul, plimbări și călărie (sau plimbări cu un alt animal), plimbări cu barca pe râuri, lacuri, canale, golfuri, în porturi, trasee feroviare. Plimbările pe râuri pot oferi turiștilor oportunitatea de a vizita sate izolate, care altfel nu sunt accesibile, ceea ce aduce venituri localnicilor. Tururile aeriene locale cu avionul sau elicopterul sunt obișnuite în unele regiuni, deși generează poluare fonică.

Proiectul de dezvoltare poate fi un proces complicat, în special proiectele ample, cum ar fi proiectul de dezvoltare a unei stațiuni, cu multe hoteluri și facilități. O programare atentă a dezvoltării necesită utilizarea metodei de analiză a drumului critic. Este o tehnică de planificare a acțiunilor pentru ca acestea să fie duse la îndeplinire într-o succesiune rațională și eficientă și pentru implementarea proiectului într-o manieră coordonată.

Destul de rar, proiectele urmăresc cu exactitate planurile prestabilite și de aceea pe parcursul derulării proiectului trebuie făcute o serie de modificări. Oricum, fără un program ce conține o analiză a drumului critic, implementarea ar fi mai puțin eficientă și nu s-ar putea realiza verificarea și realizarea activităților într-o anumită ordine.

Proiectele comerciale sunt de obicei preluate de sectorul privat. Proiectele mari, cum sunt stațiunile, necesită investiții inițiale substanțiale, în special pentru infrastructură, și pot deveni rentabile doar peste câțiva ani. Asemenea proiecte necesită și o experiență managerială solidă. Dacă sectorul privat local este puțin dezvoltat și lipsit de experiență managerială sau de capital suficient pentru derularea proiectelor importante, poate fi constituită o societate publică de dezvoltare, constituită de către guvern sau prin asocierea acestuia cu sectorul privat, pentru a găsi surse de finanțare și pentru angajarea unor

manageri cu experiență. Această societate este responsabilă de realizarea infrastructurii și a altor componente non comerciale ale proiectului și poate continua să se ocupe de aceste componente și după ce s-a realizat dezvoltarea stațiunii. De obicei, societatea închiriază sectorului privat, în vederea dezvoltării, componentele comerciale, iar veniturile din închiriere le folosește pentru a acoperi costurile de investiție și pentru a suporta cheltuielile operaționale ale stațiunii. Societatea de dezvoltare poate fi constituită pentru a derula mai multe proiecte turistice într-o regiune.

Finanțarea pentru management și planificare turistică

Finanțarea planificării turistice la nivel local, a planurilor de turism urban și ecoturism și planificarea atracțiilor cu caracter public, cum sunt parcurile naționale și siturile arheologice sau istorice, intră în aria de responsabilitate a autorităților locale și centrale. Finanțarea planurilor de dezvoltare detaliate și a studiilor de fezabilitate este în mod obișnuit responsabilitatea sectorului privat.

Planificarea unei stațiuni mai mari poate fi realizată de stat, o companie privată sau o societate de dezvoltare. Chiar dacă planificarea e făcută de sectorul privat, guvernul are responsabilitatea de a stabili standardele așa cum au fost aprobate inițial, de a revizui planurile și de a le accepta doar dacă îndeplinesc standardele aprobate. Finanțarea instituțiilor guvernamentale de turism și de marketing este asigurată de către guvern, dar chiar pot fi suportate, și de către agenți economici din turism sau chiar de către turiști.

Finanțarea dezvoltării infrastructurii

Principalele componente ale infrastructurii sunt în mod obișnuit finanțate de guvern sau de întreprinderi publice. Oricum, taxele de folosință pot recupera cea mai mare parte din această investiție sau măcar costurile operaționale. Această infrastructură servește nevoilor generale de dezvoltare. În cadrul unui program de dezvoltare, finanțarea infrastructurii interioare este realizată de către sectorul privat, care preia inițiativa dezvoltării.

Finanțarea principalelor puncte de atracție

Parcurile locale, regionale și naționale, zonele istorice și arheologice, muzeele, centrele culturale și alte tipuri de atracții sunt în mod obișnuit finanțate de guvern, iar prin plata unor taxe de intrare se acoperă o parte din costurile operaționale. Aceste atracții determină turiștii să viziteze o zonă și să cheltuiască.

Așa cum a fost explicat anterior, finanțarea restaurării zonelor istorice poate fi realizată de către sectorul privat, dar cu sprijin din partea guvernului. Atracțiile de tip comercial, cum sunt parcurile tematice, sunt finanțate de sectorul privat, în speranța că vor aduce profituri.

Finanțarea hotelurilor și a altor facilități și servicii comerciale

Sectorul privat este sursa obișnuită de finanțare pentru modernizarea hotelurilor și a altor facilități comerciale, aceasta fiind politica și tendința în cele mai multe regiuni turistice. Guvernul poate fi inițiatorul dezvoltării în zonele turistice noi, înainte ca investitorii particulari să decidă să facă investiții, sau poate coopera cu investitorii particulari pentru anumite proiecte.

În stadiul inițial de dezvoltare sunt necesare investiții mari. Câteva modalități de stimulare a investițiilor:

- asigurarea terenului necesar dezvoltării facilităților turistice la un preț moderat sau gratuit. În unele regiuni unde achiziționarea terenului de către sectorul privat este dificilă, intervenția guvernului este suficientă pentru a stimula investițiile;
- asigurarea gratuită a infrastructurii exterioare;
- asigurarea întregii infrastructuri interioare sau numai a unei părți pentru care costul poate fi eventual acoperit de taxele de utilizare sau prețul de închiriere al hotelului sau al altor spații comerciale;
- scutirea totală sau parțială de taxe vamale la produsele importante utilizate pentru dezvoltarea inițială și pentru punerea în funcțiune a facilităților turistice. Această oportunitate este oferită de către autoritatea națională de turism, nu de autoritățile locale;
- scutirea totală sau parțială a societăților de la plata impozitului pe profit pentru o anumită perioadă de timp. Aceasta este oferită în mod obișnuit de către guvernul național ori regional;
- scutirea totală sau parțială de la plata taxelor pe proprietatea la nivel local pentru o anumită perioadă de timp;
- acordarea împrumuturilor pentru dezvoltare cu o rată a dobânzii normală sau mai scăzută sau garantarea de către guvern a împrumuturilor făcute de instituțiile private. Se poate acorda o perioadă mai mare de grație pentru restituirea împrumuturilor;
- acordarea de subvenții pentru dezvoltare până la un anumit procent din costurile de investiție sau de subvenții pentru programele de instruire a personalului.